

[Afghanistan Digital Library](http://afghanistandl.nyu.edu/)

adl0042

<http://hdl.handle.net/2333.1/g4f4qrm5>

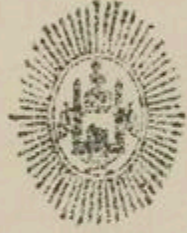

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

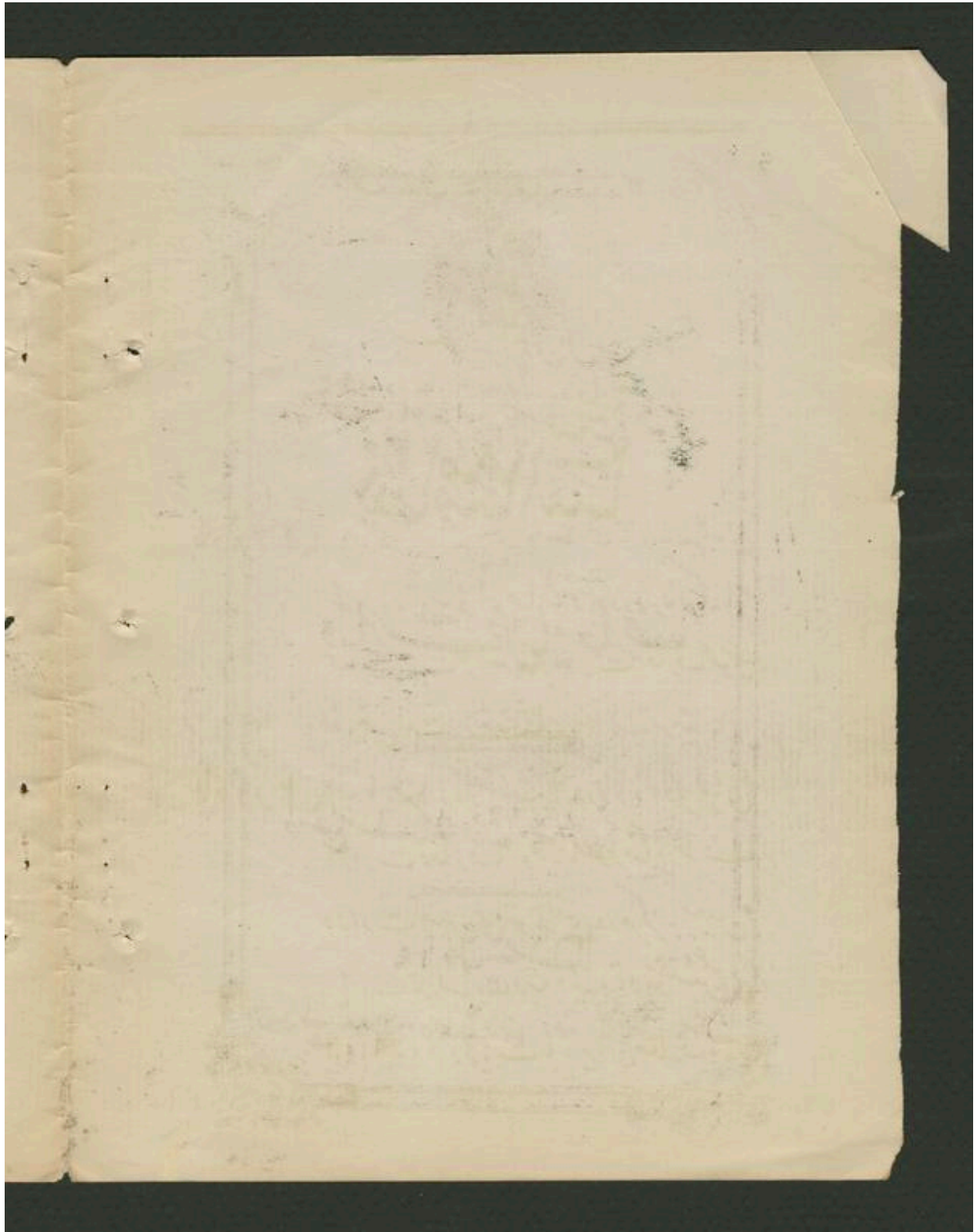
نظامنا ایسا

وزارت جلیہ معارف

در مطبع شرکت رفیق زیور طبع پوشید

۲۴ دلو ۱۳۰۶

تعداد طبع سومہلا ۵۰۰ جلدلا ..... لا قیمت جلد ۲۲ پونلا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
(نظامنامه اساسی وزارت معارف)

اکام عمومیہ

مادہ (۱) ادارہ و تفتیش همه موسسات تدریسی عمومی
کہ برای تربیہ و تعلیم میباشد و ہم دو اضرعالیہ کہ نام
نظف و حرارت علم استند بوزارت معارف عمومیہ
مفوض است باستثنای مکاتب حریتیہ .

مادہ (۲) خدمات ادارہ و تفتیشیہ کہ در مادہ اول بیان
وزارت معارف عمومیہ با مورینیکہ از طرف
وزارت تعیین می شوند یعنی در مرکز با معین و
ریاست تدریسات ابتدایہ و تالی و منقشین عمومی با
بلا واسطہ و در ولایات با مدیران معارف و منقشین

تدریس
۱۰۵۸۸

۴۱۰۱۰۰۰۰
تذریات ابتدائیه

تذریات ابتدائیه ونائب الحکومها و با مجالس تدریسی
ابتدائیه که در ولایات و حکومت های اعلی هستند
بلاواسطه اجرا ینمایند .

ماده (۳۳) : وزارت خدمت تشکیلیه معارف را با قرارهای
انجمن معارف و بلاواسطه مدیران اداره مرکزیه
تعمیل می کند .

باب اول

تشکیلات اداریه

فصل اول

اداره مرکزیه - تقسیم خدمات

ماده (۳۴) : خدمات مرکزیه وزارت معارف عمومیه بدو

نوع منقسم است :

۱- خدمت اداره .

۲- خدمت تفتیش .

ماده (۳۵) : خدمت اداره مرکزیه چهارده واحد و یک ماموریت

سجده

مدرسه عالی معارف

محتوی است .

۱- دایره تدریسات ابتدائیه و تالیه .

۲- دایره تشکیلات و تنظیمات .

۳- دایره تخریرات .

۴- دایره محاسبه .

۵- ماموریت حفریات و موزیم .

ماده (۱۶) ریاست تدریسات ابتدائیه و تالیه برای اداره
 و نظارت همه مکاتبی که مخصوص تدریسات ابتدائیه
 و تالیه میباشد مورااست و هم این دایره مکاتب
 و مدارس خصوصیه را که از طرف اشخاص و جمعیات
 و شرکت های وطنی تأسیس و اداره شوند نظارت
 میکند مکاتب ابتدائیه و رشديه و هم مکاتب
 تالیه که در آتی تأسیس شوند و هم دارالمعلمین با
 و دارالمعلمات بائیکه از اشخاص معلمین و معلمات
 خارج میشوند بدایره تدریسات ابتدائیه و تالیه

تعلق دارند و این دایره را یک نفر رئیس اداره
می نماید .

ماده (۲۷) : ریاست تدریسات ابتدائیه تالیه لسه شعبات
منقسم است .

نخستین شعبه مأمورین معلمین میباشد که مکلف است
به اظهار تجویز و بیان رأی خود در باب تعیین و ترافع
و تقطیف مفتشین تدریسات ابتدائیه و مدیران و
مأمورین معلمین در المعلمین با و دار المعلمیات
و مکاتب رشدیه که در دوره های اولای مکاتب
تالیه هستند و هم مدیران و مأمورین معلمین مکاتب
تالیه که در آتی تاسیس شوند .

و نیز اجراء کردن معاملات سجل و عدل و مستمری شان
و ملاحظه نمودن امور انضباطیه و مدعیات .
و تفریق کردن معلمین و معاملات مکاتب ابتدائیه
و رشدیه بصنوف مختلفه از روی مشاهرات

در تشریح این ماده

وأموریت نامی شارح ایفا کردن معاملات
 راجع به قیودات آنها و مدیران مامورین معلومین
 مکاتب آلیه و غیره امور و معاملاتیکه بمحتویات
 این ماده متعلق اند

این شعبه را یک نفر مدیر با کتابخانه اش اداره مینماید
 و درین شعبه تدریسات میباشد که مکلفست
 به ترتیب و تعدیل کردن جداول مختصرو
 مفصل درسیه مکاتب ابتدائیه و تالیه و تهیم
 نمودن لوح ایچیکه متعلقست به تنظیمات درسیه و نظامات
 دستور العمل نامی داخلی مکاتب اصول تدریس
 ملاحظه امور امتحانات و شهادتنامه ها

پر و غرام و لواحق و دیگر خصوصیاتیکه درین
 شعبه تهیه کرده میشوند باید در انجمن معارف تفریق
 و تصویب شود و درین شعبه فعلاً یک نفر کاتب
 کفیل است و امور و وظائف این شعبه را موقتاً

در این شعبه

خود رئیس تدریسات ابتدائیه و تالیه ایفا میکند .
 سوئین شعبه تفهیش میباشد که مکلف است با
 بلاخط نمودن امور تفهیشیه تدریسات ابتدائیه و تالیه
 عمومی و خصوصی .

و نیز ملاحظه نمودن آنرا پورت ها بیکه از طرف
 مدیران معارف و لایات مفتشین تدریسات
 ابتدائیه راجع به تدریسات ابتدائیه بوزارت
 میرسند و هم دیگر را پورت ها بیکه از طرف
 مفتشین عمومی مذکوره ماده ۱۳ ملاحظه بطرز و صورت
 جریان تدریسات در مکاتب رشدیه و دارالمعلمین
 و دارالمعلمات را و دیگر مکاتب تالیه راجع به احوال
 مدیران نامورین و معلمین آن مکاتب بوزارت داده
 می شوند و بیان رأی در باره مکافات ها بیکه
 برای مکاتب خصوصی مخصوص میباشدند و هم
 اظهار رأی برای اعانت کردن اینگونه مکاتب

درین شعبه یک نفر مدیر و یک نفر کاتب کفیل امور
میباشند.

ماده (۸): دائره تشکیلات و تقسیمات با امور میباشند با بقا در

امور و معاملاتیکه متعلق است به احداث و انشای
مکاتب ابتدائیه و رشدیه و دارالمعلمین و دارالمعلمین
و دیگر مکاتب تابعه.

به تدارک کردن اثاثه مکاتب متعلقه وزارت و کتب
و لوازم تدریسیه جمیع مکاتب.

به مسائل کتبخانه های مکاتب و کتب مکافاتیه
بطبع کردن سالنامه وزارت معارف که از طرف

معین از وزارت معارف داده می شود

و کتب لوازم تدریسیه که از طرف انجمن تصویب میگردد.

با اداره و تفتیش کتب خانه های عمومی افغانستان
به قبول اعانات.

و نیز تسلیم موقوفاتیکه مطبوعاً بوزارت داده میشود.

التفاهات

معیاری

در بعضی کتابخانه های معارف

این دایره را یک نفر مدیر با کاتبان معینش اداره
می کنند .

ماده ۹: دایره محاسبه بدو شعبه منقسم می باشد .

شعبه اول مأمور است .

برای ایفای کارهای امور حسابیه که متعلق است بمشارف
و مصارف اداره مرکزی .

و برای امر فرمودن حواله و تأدییه .

و نیز برای تهیه و اعلان بودجه .

شعبه دوم مکلف است .

برای ایفای تحقیق و حواله آن تخصیصاتی که در بودجه
دولت مخصوص مکاتب ابتدائیه می باشد .

و برای اجرای قیود حسابیه و اصرافیه مکاتب رشدیه

و دارالمعلمین و دارالعلمیات و دیگر مکاتب تالییه .

و برای ایفای تحقیق و حواله مصارف مکاتب متذکره فوق

و برای حکم فرمودن تأدییه .

۴۴۵۰۰۰

این دایره را یک نفر سرکاتب و کاتبان شعباتش
اداره میکنند

ماده (۱۰) - دایره تحریر است مأمور است
به ثبت و تحریر محاضرات و مکاتبات
وزیر معارف .

دایره تحریر است سالنامه های
جمع دوازه وزارت یعنی دایره تدریس
ابتدائیه و عالییه ، دایره تشکیلات و
تنظیلات ، دایره محاسبه ، دایره
تحریرات انجمن معارف ، هیئت
تالیف و ترجمه ، و مرکز و پشتوانه امپراتور
خفایست و مورخیم ، و جمعیت صحف
تمشیل و مدیران معارف ولایات را
جمع و ترتیب کرده بحضور معین وزارت
تقدیم می نماید و معین همه

وزیر معارف

مجلس شورای عالی
آموزش و پرورش
تاسیس ۱۳۰۲

آن سالنامه را ملاحظه و تصویب
نموده بدائرة تشکيلات و تنظيمات
برای طبع میدهد .
دائرة تحريات را يك نفر مدير با کاتبان خود
اداره میکند .

ماده ۱۱: دفتر اوراق مکلف است برای اخذ و توزیع
اوراق و مرکب است از سرکاتب دیگر کاتبان .
ماده ۱۲: در وزارت ازمعین : رئیس تدریسات ابتدائیه
و نالیه و مدیران منقشین و سرکاتبان در تحت
نظارت وزیر یک مجلس انتخاب مدیران مأمورین
معارف تشکیل میشود که درین مجلس اکثریت را
مدیران و مأمورین سر معلمین معارف انتخاب میشوند

فصل ثانی

تفتیش

ما در سال ۱۳۱۱ هجری بمقتضای تقاضای عمومی مستقیماً تحت امر وزیر
 معارف برای تفتیش کردن احوال همه مکاتب
 و دبیران، مأمورین و معلمین مقرر میشوند این بمقتضای
 مقتضین بطوریکه تعیین میشوند که یکی از آنها
 عالم علوم دینی و یکی از ارباب علوم ریاضیه
 و یکی از علمای علوم طبیعی و یکی از ارباب
 فن تعلیم و تربیه و یکی از متخصصین تربیه بدنی و یکی
 از علمای جغرافیه و تاریخ و یکی از واقفین است
 اجنبیه باشند.

این مقتضین عمومی مکلف هستند برای وظائف
 تفتیش مکاتب ابتدائیه مرکز و ولایات
 و عالی الخصوص برای تفتیش مکاتب رشدیه و دارالمعلمین
 و دارالمنظومات و دیگر مکاتب تالیه و راپورت

محمد عارف نقاش آستان قدس

۱۲
 ماسه شانج اجدیریت عمومیہ تدریسات ابتدائیہ
 و تالیہ تو دین مینا ینداین راپورت ناؤ شعبہ تفتیش
 آن مدیریت تدقیق چیتوند .

وزاره نابزمان تاسیس مکاتب رشدیہ و دارالمعلین
 و دارالمعلمات ناؤ دیکر مکاتب تالیہ به مفتشین موجود
 مرکز و ولایات اکتفا میکنذ و این مفتشین موجود
 مرکز عمالته برای تفتیش تدریسات ابتدائیہ
 موجوده اقدام می درزند .

باب ثانی

انجمن معارف

ماده (۱۳۴): انجمن معارف از سعیدین و رئیس تدریسات
 ابتدائیہ و تالیہ و مفتشین عمومی معارف و رئیس
 و اعضای بعیت تالیف و ترجمه و مدیر معارف
 ولایت کابل و مدیر کتب انانیہ و هم از مدیران
 مکاتب تالیہ که در آتی به پانجخت تاسیس می شوند

تدریسات ابتدائیہ
 و تالیہ
 و دارالمعلمات
 و دارالمعلین

و مدیر دارالمعلمین مرکز و دفاتر علمای دینی
 که در کابل اقامت دارند تشکیل میشود و تحت
 ریاست وزیر معارف انعقاد مییابد و در غیاب وزیر
 معین ریاست خواهد کرد .

ماده (۱۵): انجمن معارف در باره جداول درسیه و دستورها
 العمل ناو هر نوع لواحق نظام و قانون راجع
 به مکاتب و تدریسات را که از طرف ریاست تدریسات
 ابتدائیه و ثانویه داده می شود .

و نیز در خصوص انتخاب کتب درسیه اجرائی
 مذاکرات و اتخاذ مقررات می نماید .
 و دعیاتی را که راجع به امور انضباطیه و نسبت
 به دبیران و اموری معین مکاتب بوقوع می آیند
 همین انجمن تحقیق و اتخاذ مقررات می کند
 هرگاه تجویز از طرف یکی از اعضای مجلس
 اظهار شود و منظر قبول اکثریت آرا باشد

استاد معارف
 وزارت معارف
 ۱۳۰۳

اینگونه تجویز موضوع مذاکره می‌تواند شد .
 ماده (۱۶) : انجمن معارف در هر پانزده روز یکدفعه در مواقع
 لزوم بدعوت رئیس مجلس منعقد میشود .
 ماده (۱۷) : امور تجسس بریه انجمن معارف را مدیر تحریرات
 اواره می‌کنند .

بیت تالیف و ترجمه کتب درسیه و مرکه دپشتو .
 ماده (۱۸) : برای تالیف و ترجمه کتب درسیه راجع بهمه مکاتب
 یک بیت تالیف و ترجمه ملحق به انجمن معارف تشکیل میشود
 ذواتیکه این بیت را تشکیل میکنند از کتب درسیه
 فرانسویه و ترکیه و دیگر السنه ترجمه و استنباط
 کرده کتب درسیه را ترتیب و تالیف می‌نمایند
 آلفا اعضای بیت تالیف و ترجمه نظر به احتیاج
 موجود تعیین و مقرر میشوند یکی ازینها رئیس
 این بیت انتخاب میشود اعم از مشابرات معنیه برا
 تحسین موفقیاتیکه در خصوص تالیف و ترجمه از اعضا

معارف تقاطع آسانی عارف .

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

این بیئت ظاهر شده باشد صاحب تألیف و ترجمه
کتاب مستحق مکافات میباشد .

ماده ۱۹: برای ضبط و تدوین اصول و قواعد لسان پشتو
و برای نقل و ترجمه کردن کتب درسیه باین زبان
یک مرکز پشتو تشکیل میشود و این مرکز پشتو با نخستین
معارف مربوط میباشد .

(مواد متفرقه)

ماده ۲۰: یک تجویخانه لوازم تدریس تأسیس کرده می شود
که بدائرة تشکیلات و تنظیمات مربوط می باشد

ماده ۲۱: در وزارت معارف برای طبع کتب و لوازم
و نظامنامه ها، یک مطبع مربوط بدائرة تشکیلات
و تنظیمات میباشد که امور مطبوعه آنرا یک نفر منظم
با کاتبان خود اداره مینمایند منظم مذکور در امور
حسابیه خود نزد دائره محاسبه وزارت معارف
مسئول است .

ماده (۲۲): خفایات و موزیم:

مدیریت خفایات و موزیم که مرکب است از یک
 نفر مدیر و یک نفر معاون و کاتبان مؤلف است
 به موافقت و مراقبت خفایاتیکه موسیوفوشه
 قراوقاوله نامه کنفی مابین دولتین افغانستان
 و فرانسه انعقاد یافته اجرا میدارد .
 و امورست تحصیل و محافظه اشیای محفوظیکه
 قراوقاوله نامه فرابورحق افغانستان است
 در مدیریت خفایات قید و ثبت میباشد همه کواشف
 خفایاتیکه موسیوی مشارالیه در افغانستان اجرا میدارد
 اشیاییکه بعد از خفایات حق دولست
 علیه افغانستان است مدیر خفایات و موزیم
 در موزیم خانه توزیع میکند .
 مدیر خفایات و موزیم در مرکز بود و یک هیئت
 معین میگردد که در او ان لزوم با موسیوی مشارالیه

موسس خفایات و موزیم افغانستان

سیر و حرکت کنند .

مدیر یا معاون حفريات و موزيم در محافظت اشيا
مخفورتا رسانيدن آنها بمرکز خيلي دقت ميکنند
برای اجرائی این امر یعنی محافظه اشياي مزبور
بايد مدير يا معاون مدير به حکومت محلی رجوع کرد
استمداد نماید .

مدیریت حفريات و موزيم قرار آتی با مورا است تنظیم
و پیوستگی موزيم خانه و اندیشیدن وسائل ترقیه
آن و ایصال کردن فوائد آن به عموم .
(۱) مدیر حفريات و موزيم در بدست آوردن اشيا
عتیقه که سزاوار موزيم باشد به انواع وسائل
سعی میکند و وسائل توسعه و تنزیل موزيم را تجویز
و فکر نموده تقدیم وزارت میکند صفائی و تربیت
موزيم و باغ و باغچه متعلقه آنرا همیشه تحت
نظر دقت میدارد .

(۲۱) در خیرات و موزیم اگر مفید و مناسب داند
 میتواند با موزیم خان خانان و خانج اول خارجی
 مرادده و تبادل یا مع و شرای انشای موزیم
 با و نهاسر رشته کرده بعد از سفید از وزارت مع
 در ساحه اجرا آرد .

(۲۲) اشیا نیکه قرار معاهده دولت علیه افغان
 باد دولت بهییه فرانسه راجع به خیرات قوا
 میشود تسلیم میشود خیرات نیکه قابل نگهداشت است
 در موزیم نگهدارند و خیرات نیکه قابل نگهداشت نیست
 بعد از سفید از وزارت مع استیاع میکند .
 خیرات و موزیم از طرف مکنفرد اداره می شود .
 ماده (۲۳) وزارت معارف عمومی جمعیت صحه تمشیل را که
 بمقصد تأمین کردن ترقیات صنعت نفیسه تمشیل
 تأسیس شده و موافق به نظامنامه مخصوص
 اداره میشود نظارت میکند .

در موزیم خیرات نیکه قابل نگهداشت است و خیرات نیکه قابل نگهداشت نیست بعد از سفید از وزارت مع استیاع میکند .

ماده دهم (۱۲) وزارت معارف مأمور با یقای احکام همین نظامنامه

نسبت

ماده و (۲۵) برای گذاشتن این نظامنامه لباسه اجرا

ملاوه بر نظامات دولت اراده میسر

Handwritten marginal notes in Persian script along the right edge of the page.

